

Онај ко и даље испод таблоидног муља успева да назре потребу да се политика води кроз институције, у складу са здравим разумом, уочиће незабележену чињеницу да је влада само два месеца после формирања остала без најважнијег министра

Пре тачно годину дана медији у Србији сложено су објавили следећи наслов: „Финансијски геније са Јејла, Лазар Крстић стигао на разговор с Вучићем”. У једној очигледно изрежираној представи предњачио је јавни сервис који нас је кајроном обавестио да је наречени финансијски геније после тог разговора коначно одлучио да прихвати место министра финансија. Вучићева пи-ар машина убеђивала је народ како ће овај чудотворац нама непознатом магијом да реши све српске финансијске проблеме и да ваљда махањем штапића донесе и бољи живот.

Озбиљни и, нажалост, утемељени скептици упозоравали су да се маркетингом и чудотворним водицама не могу решавати структурални проблеми српске економије (погледати „Маркетингом на проблеме”, „Политика”, 14. август 2013).

Није прошло ни годину дана, а финансијски геније је (као Џаја из Звезде) нетрагом нестао из наших живота. Након што се већ више од шест месеци причало како му Вучић припрема смену јер никакве вајде од њега не види, Крстић је половином јула поднео оставку. Иза њега је остао јавни дуг који је скочио на 63 одсто БДП-а, годину дана с потпуно истоветном политиком каква је вођена и раније, неколико неубедљивих јавних наступа у којима је причао општа места попут оних Грунфових слогана из стрипа „Алан Форд”, неразјашњена тврдња Драгомира Карића (посланика владајуће коалиције) како је Крстић БК кадар и стипендиста, те фантастично објашњење оставке да премијер,

молим вас, „има меко срце“.

Онај ко и даље испод таблоидног муља успева да назре потребу да се политика води кроз институције, у складу са здравим разумом, уочиће незабележену чињеницу да је влада само два месеца после формирања остала без најважнијег министра, задуженог за реформе, консолидацију буџета и јавних финансија. Дакле, премијер је одустао од концепта с којим је влада формирана.

Шта се, наиме, дешава? Србија је за време Вучића наставила идентичну економску политику какву је водила и влада Мирка Цветковића, само с далеко лошијим кадровима и у још горим условима. Тако се земља и даље просечно задужује око 200 милиона евра месечно да би одржавала јавна предузећа и нереално високе пензије и плате у јавном сектору. Задужење БДП и даље скаче за 10 одсто годишње па ће до краја године прећи ултраопасних 70 процената. Србија има највиши буџетски дефицит у Европи, изнад осам одсто, а економска активност је у сталном опадању, што показују приходи од ПДВ-а, који су нижи него прошле године, иако је порез повећан.

Све приче о томе како ћемо да се развијамо преко великих страних инвестиција, одговорно тврдим, јесу необавезно трабуњање и примитивни маркетинг. И поред политике суицидалних субвенција од 10.000 евра по раднику, Србија у 2013. није привукла више од 700 милиона инвестиција. По свему судећи, и ове године ћемо бити негде на том (занемарљивом) нивоу. Може премијер да се слика колико хоће уз „мерцедесову“ шасију да би добио изборе, али од тога нема ни посла ни хлеба. У овакву хаотичну и неуређену земљу може да дође само спекулативни капитал, или онај који има јаку политичку и стратешку заштиту своје земље.

Озбиљан државник у таквим условима нема дилему шта да ради: пензије и плате морају да иду доле јер немамо одакле да их исплаћујемо. Само у том смислу Закон о раду представља неки мали помак. Одредбама о минулом раду једном делу популације солидно су смањена примања. Но, из гостовања премијера на јавном сервису сазнали

смо да он и даље није начисто да ли ће ићи у смањивање пензија и плата у јавном сектору. С обзиром на то да све своје потезе гради на основу процена о кретању политичког рејтинга, премијер зна да ће таквим потезима озбиљно почети да му пада популарност. Стога на све стране тражи свеж новац којим би могао да одржи исту непромењену политику задуживања, као и сопствени рејтинг. Али новца нема.

У истој емисији премијер је устврдио како је кредит од милијарде долара из Емирата стигао. Но, већ неколико дана после тога Министарство финансија је објавило податке о стању јавног дуга Србије у коме нема приказаног кредита те ће бити да премијер није добро обавештен. Тог новца још нема. Као што нема ни обећаног обелодањивања уговора са „Фијатом” или уговора са „Етихадом”, ни „Ал Дахре” ни „Мубадалиних” чипова, ни фабрике делова за „Боинг”, ни легендарног канала Дунав–Морава–Вардар, хидро и термоелектрана, стабилизоване Звезде, и осталих предивних бајки о економским чудима, финансијским генијима и чудотворцима, модернизацији, убрзаном уласку у Европску унију итд.

Но, још више забрињава то што оне силне афере око сумњивих доктората, које су остале без очекиваних последица, показују да смо на сцени добили читаву генерацију политичара (из свих партија) која не зна за срамоту, стид, одговорност, тежину јавне речи и сличне моралне проблеме. А тамо где лаж и неморал постану прихваћени стил понашања, тешко да земља има неку будућност.

Аутор је виши научни сарадник Института за европске студије

(Политика)